

Ağustos ayında TEPAV, Türkiye'nin iç gündeminden küresel gelişmelere uzanan geniş bir yelpazede çalışmalarını sürdürdü. Toplumsal güven, iklim politikaları, ekonomik göstergeler ve uluslararası ilişkiler gibi farklı alanlarda yayımlanan notlar, güncel tartışmaları veriye dayalı bir çerçeveye değerlendirdi.

“Bir Sosyal Çürüme Emaresi Olarak Sahte Diploma Skandalı” başlıklı politika notunda, bu sorunun bireysel haksız kazançların ötesinde kurumsal güveni ve toplumsal adalet duygusunu nasıl aşındırdığı analiz edildi.

Bu ay ayrıca, 2 Temmuz 2025'te kabul edilen ve Türkiye'nin iklim politikaları açısından tarihi bir dönüm noktası sayılan ilk İklim Kanunu üç bölümlük kapsamlı bir değerlendirme dizisiyle ele alındı. Net sıfır hedefinden karbon fiyatlama araçlarına, gelir yönetiminden yönetim mekanizmalarına kadar yasanın güçlü ve sorunlu yönleri mercek altına alındı.

Uluslararası gündemde ise ABD'de ikinci Trump döneminin ilk altı ayı, “Komşuyu Fakirleştirme” anlayışına dayalı ticaret politikaları ve Ukrayna savaşında yoğunlaşan diplomasi trafiği öne çıkan başlıklar arasında yer aldı. Türkiye açısından güvenlik boyutunda Hizb-ut Tahrir'in ideolojisi ve faaliyetlerine dair hazırlanan rapor dikkat çekerken su güvenliği açmazı ve barınma krizine dair analizler iç politika tartışmalarına ışık tuttu.

Tüm bunlar ve çok daha fazlasını Ağustos 2025 Bültenimizde bulabilirsiniz.

Bir Sosyal Çürüme Emaresi Olarak Sahte Diploma Skandalı

“Yalnızca bir günah vardır, tek bir günah. O da hırsızlıktır. Onun dışındaki bütün günahlar hırsızlığın bir çeşitlemesidir.”

Khaled Hosseini, Uçurtma Avcısı

Sahte diploma skandalı, ülkenin ana gündem maddelerinden biri hâline gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yaşanan en kapsamlı dijital kimlik sahteciliği vakalarından biriyle karşı karşıya olduğunu söylemek abartı olmayacaktır...

Yazının devamı ikinci sayfada...

Barınma krizi: Türkiye'de gelir eşitsizliği ve yaşam koşulları

Türkiye'nin ilk İklim Kanunu'na üç bölümlük değerlendirme: Hedefler, araçlar ve yönetim

Mayıs 2025'te sigortalı çalışan sayısı 25,5 milyonu geçti

Bir Sosyal Çürüme Emaresi Olarak Sahte Diploma Skandalı

Politika Notu / Ekrem Cunedioğlu, Ömer Faruk Can

“Yalnızca bir günah vardır, tek bir günah. O da hırsızlıktır. Onun dışındaki bütün günahlar hırsızlığın bir çeşitlemesidir.”

Khaled Hosseini, Uçurtma Avcısı

Sahte diploma skandalı, ülkenin ana gündem maddelerinden biri hâline gelmiştir. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yaşanan en kapsamlı dijital kimlik sahteciliği vakalarından biriyle karşı karşıya olunduğunu söylemek abartı olmayacaktır. Böylesine vahim bir olay, yalnızca bir “hacker vakası” veya teknik bir dijital güvenlik ihlali olarak değerlendirilemez. Asıl önem taşıyan husus, bu ölçekte bir girişimi mümkün kılan toplumsal zeminin nasıl oluştuğunu anlamaktır. Zira söz konusu skandal, e-imza ve e-Devlet gibi modern teknolojik altyapılara sahip bir ülkede, yetkisiz erişimle üretildiği iddia edilen sahte mezuniyet kayıtları veya sahte ehliyet belgelerinden ibaret değildir.

Hâlihazırda devam eden adli soruşturmalar çerçevesinde, Ankara’da iki ayrı iddianamede yüzlerce kişi hakkında dava açıldığı kamuoyuna yansımıştır. İddianamelerde aktarılan bilgilere göre, belirli şahıslar üniversitelerin öğrenci bilgi sistemlerine elektronik imza kullanarak yetkisiz şekilde erişmiş; mezun olmayan kişilere mezuniyet kaydı oluşturmuş, sınav sonuçlarını değiştirmiş ve bu değişiklikleri e-Devlet sistemine entegre etmiştir. İddialara göre, söz konusu yöntem aracılığıyla 400’den fazla akademisyenin sahte diploma kullanarak ünvan ve kamu görevi elde ettiği öne sürülmektedir. Her ne kadar yetkililer bu rakamların doğruluğunu reddetse de olay yükseköğretim alanında derin bir güven bunalımının varlığını ortaya koymaktadır.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Barınma krizi: Türkiye’de gelir eşitsizliği ve yaşam koşulları

Değerlendirme Notu / Sercan Sevgili, Yaren Küçükkör

Barınma, yalnızca bireylerin fiziksel bir çatıya sahip olma ihtiyacını değil; aynı zamanda güvenlik, mahremiyet, aidiyet ve toplumsal refah duygusunu da temsil eden temel bir insan hakkıdır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nden Avrupa Sosyal Şartı’na kadar pek çok uluslararası belge, devletlerin vatandaşlarına insana yaraşır konut koşulları sunma yükümlülüğünü açıkça tanımlamıştır. Ancak bu yükümlülüklerin pratikte nasıl karşılandığı, ülkelerin ekonomik yapısı, gelir dağılımı ve sosyal politika tercihlerine doğrudan bağlıdır. Dolayısıyla barınma hakkı, sadece konut stokunun varlığıyla değil, bu stokun kimlere, hangi koşullarda erişilebilir olduğuyla da yakından ilişkilidir.

Türkiye’de son yıllarda yaşanan ekonomik kriz, yüksek enflasyon ve faiz politikalarındaki belirsizlik, barınmayı giderek daha maliyetli hale getirmiştir. Konut fiyatlarının son on yılda neredeyse on katına çıkması, ücretlerin ise bu artışı karşılamaktan çok uzak kalması, geniş halk kesimlerinin barınma kapasitesini aşındırmaktadır. Konut piyasasının yatırım aracı olarak görülmesi, yüksek gelirli kesimlerin servetini koruma ve artırma alanı yaratırken dar ve orta gelirli hanelerin bu piyasanın dışında kalmasına neden olmaktadır. Bu durum, mülkiyetin yalnızca ekonomik bir mesele olmaktan çıkıp toplumsal eşitsizliklerin yeniden üretildiği temel bir alana dönüşmesine yol açmaktadır.

Gelir eşitsizliği, barınma alanında iki yönlü bir baskı yaratmaktadır. Alt gelir grupları barınma hakkına erişim için zaten büyük zorluklarla karşılaşırken orta sınıf da artık hızla bu imkânı kaybetmektedir. Ev sahibi olmak, geçmişte orta sınıfın toplumsal statüsünü ve güvenliğini pekiştiren bir unsurken bugün giderek üst gelir gruplarının ayrıcalığına dönüşmüştür. Bu gelişmeler yalnızca konuta erişimi değil, aynı zamanda sosyal hareketliliği de kısıtlamakta; bireylerin daha iyi yaşam koşullarına ulaşma şansını daraltmaktadır.

Bu değerlendirme notu, Türkiye’deki konut piyasasının gelir grupları arasındaki ayrışmayı nasıl derinleştirdiğini ve barınma hakkını hangi boyutlarda tehdit ettiğini ele alacaktır.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye'nin İlk İklim Kanunu'na üç bölümlük değerlendirme: Hedefler, araçlar ve yönetim

TEPAV, 2 Temmuz 2025'te kabul edilen ve Türkiye'nin iklim politikalarında dönüm noktası olarak görülen ilk İklim Kanunu'nu üç bölümden oluşan kapsamlı bir değerlendirme dizisiyle mercek altına aldı. Net sıfır hedefinden karbon fiyatlandırma araçlarına, gelir yönetiminden karar süreçlerine kadar pek çok başlıkta yasanın güçlü ve sorunlu yönleri analiz edildi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Türkiye'nin ilk İklim Kanunu'nu üç bölümlük bir değerlendirme serisiyle kapsamlı bir biçimde ele aldı. 2 Temmuz 2025'te Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde kabul edilen ve 9 Temmuz'da Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren kanun; sera gazı emisyonlarının azaltımı, karbon fiyatlandırması, yeşil dönüşümün teşviki ve kurumsal koordinasyonun güçlendirilmesi gibi başlıklarda Türkiye'nin iklim politikalarına bütüncül bir yasal çerçeve sunmayı hedefliyor. Hazırlanan seri ise hem yasanın içeriğini hem de uygulamaya yönelik potansiyel değerlendiriyor.

Serinin ilk bölümünde, İklim Kanunu'nun genel yapısı, net sıfır emisyon hedefinin bağlayıcılıktan uzak oluşu ve fosil yakıtlardan çıkışa dair stratejik yön eksikliği masaya yatırılıyor.

İlk bölümde öne çıkan başlıklar şöyle...

Net sıfır hedefi belirsiz

İklim Kanunu'nda "net sıfır emisyon" hedefi yasal bir kavram olarak tanımlansa da, bu hedefe hangi tarihe kadar ulaşılabileceği belirtilmiyor. Türkiye'nin kamuoyuna açıkladığı 2053 hedefi yasa metninde yer almıyor ve bu nedenle bağlayıcılık taşıyor. Avrupa Birliği İklim Yasası ile karşılaştırılan düzenlemede, AB'nin 2050 hedefini doğrudan yasa maddesi haline getirdiği ve bunu ara hedefler ve denetim mekanizmalarıyla desteklediği hatırlatılıyor. Türkiye'de ise ara hedeflerin, sektörel planlamanın ve izleme araçlarının eksikliği, yasal hedefin etkisini zayıflatıyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

İklim Kanunu'na ikinci değerlendirme: Emisyon Ticaret Sistemi, karbon vergisi ve denkleştirme mekanizması masada

TEPAV'ın Türkiye'nin ilk İklim Kanunu'na ilişkin değerlendirme dizisinin ikinci bölümünde, ETS, karbon vergisi ve denkleştirme mekanizmasının mevcut haliyle hedeflere ulaşmada yetersiz kalabileceği, uygulama boşluklarının piyasa güvenilirliği ve çevresel bütünlük açısından risk taşıdığı vurgulandı.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), 2 Temmuz 2025'te kabul edilen ve 9 Temmuz'da Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye'nin ilk İklim Kanunu'na ilişkin kapsamlı değerlendirme serisinin ikinci bölümünü yayımladı.

Bu bölümde, kanunda yer alan Emisyon Ticareti Sistemi (ETS), karbon vergisi ve denkleştirme mekanizmasının mevcut haliyle iklim hedeflerini desteklemede yetersiz kalabileceği uyarısı yapılıyor.

Değerlendirmede, bu araçların yasal zemine taşınmasının önemli bir adım olduğu, ancak uygulama ayrıntılarındaki boşlukların hem piyasa güvenilirliğini hem de çevresel bütünlüğü riske attığı vurgulanıyor.

İkinci bölümden öne çıkan başlıklar şöyle...

ETS'de çerçeve var, hedefler yok

Türkiye'nin İklim Kanunu, ETS için genel bir çerçeve çizse de karbon bütçeleri, azaltım takvimi, sektörel hedefler ve ücretsiz tahsisat kriterleri gibi kritik unsurları netleştirmiyor. AB'nin ETS'de yıllar içinde uyguladığı kademeli azaltım ve açık artırma yaklaşımına karşılık Türkiye'de emisyon tavanı, azaltım yolu ve açık artırma planı henüz belirlenmedi. Bu durum, sistemin AB ile uyumunu ve güvenilirliğini zayıflatabilir. Ayrıca ETS gelirlerinin kullanımına ve piyasa denetimine ilişkin belirsizlikler, şeffaflık ve hesap verebilirlik sorunlarına yol açabilir.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

İklim Kanunu'na üçüncü değerlendirme: Gelirlerin dağılımı ve yönetim yapısı masada

TEPAV, Türkiye'nin iklim politikalarında dönüm noktası sayılan ilk İklim Kanunu'nun gelir yönetimi, yönetim yapısı ve adil geçiş politikalarını kapsamlı biçimde ele alan üçüncü değerlendirme notunu yayımladı. Kanunun bu kritik alanlardaki güçlü ve sorunlu yönleri, Avrupa Birliği uygulamalarıyla karşılaştırmalı şekilde analiz edildi.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), 2 Temmuz 2025'te kabul edilen ve 9 Temmuz'da Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye'nin ilk İklim Kanunu'nun kapsamlı değerlendirme serisinin üçüncü ve son bölümünü yayımladı.

Son bölümde, kanunun iklim mücadelesi için oluşturulan finansman kaynaklarının dağılımındaki belirsizlikler, yönetimdeki koordinasyon sorunları ve adil geçiş politikalarındaki eksiklikler detaylı şekilde ele alındı. Ayrıca, denetim mekanizmalarının zayıflığı ve toplumsal katılımın yetersizliği de kritik konular olarak vurgulandı.

Değerlendirmede kanunun etkinliğini artırmak için şeffaflık, katılımçılık ve bağlayıcılığın güçlendirilmesi gerektiğine dikkat çekilirken özellikle emisyon ticareti gelirlerinin adil geçişe tahsis edilmesi, ikincil düzenlemelerin demokratik süreçlerle hazırlanması ve bağımsız denetim sistemlerinin kurulması gibi somut adımların önemine işaret ediliyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Türkiye ve Hindistan'dan ABD Merkez Bankası'na Dersler

Değerlendirme Notu / Kamal Malhotra

Merkez Bankalarının Özerkliği, Ekonominin ve Finansal Piyasaların Sağlıklı İşlemesi İçin Önemlidir

Harvard Business Review'da Roberto Stefan Foa ve Rachel Kleinfeld tarafından yayımlanan yakın tarihli bir çalışmada, "özel sektörün servetini artırmak bir yana, sağ popülist liderler döneminde hisse senedi getirilerinin genellikle kötü seyrettiği" belirtiliyor. Daha somut olarak, "ilk görev dönemlerinde endekslerin yaklaşık dörtte biri kadar, on yılın sonunda ise yarısı kadar düşük performans gösterdikleri" ifade ediliyor. Bunun nedeni, sağ popülistlerin genellikle hukuk devletini zayıflatmaları ve piyasalara müdahale etmeleridir (örneğin Trump'ın gümrük tarifeleri). Nobel ödüllü ekonomistler Acemoglu, Johnson ve Robinson da Why Nations Fail (Ulusların Düşüşü) adlı eserlerinde, otoriter yönetimlerin kurumlara yönelik saldırılarının daha düşük büyüme ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.

Başkan Donald Trump, 25 Temmuz'da ABD'nin para politikasından sorumlu bağımsız kurumu olan ABD Merkez Bankası'nın (Fed) Washington DC'deki merkezini ziyaret etti. Bu ziyaret, Trump yönetimi ile Fed arasındaki gerilimin giderek tırmandığı bir dönemde gerçekleşti. Fed'in uygulamaları, yalnızca ABD ekonomisi açısından değil, aynı zamanda ABD dolarının (USD) dünya rezerv para birimi olarak geleceği açısından da önemli sonuçlar doğuruyor. Trump, uzun süredir Fed Başkanı Jerome Powell'dan ABD faiz oranlarını sıfıra yakın seviyelere indirmesini talep ediyor. Haziran ayında gelen verilerin aksini göstermesine rağmen ABD'de enflasyonun artmayacağını iddia etmeye devam etti. Powell'ı görevden alma olasılığını da sıkça gündeme getirdi; ancak çoğu zaman bu tehdidini geri çekti. Ayrıca Powell'a karşı sık sık sert ve hakaret içeren ifadeler kullandı. ABD Başkanı'nın Powell'a yönelttiği son hakaretlerden biri, faiz oranlarını indirmeye yanaşmaması nedeniyle söylediği "akılsız" ifadesiydi. Powell'ı kısa süre önce görevden almakla tehdit ettikten sonra, Fed'de kalması için verdiği son süreyi sekiz ay olarak açıkladı. Oysa Powell'ın dört yıllık başkanlık görevi Mayıs 2026'da, Fed Yönetim Kurulu üyeliği ise 2028'de sona eriyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

İkinci Trump döneminde ilk altı ay geride kaldı

Değerlendirme Notu / Tülin Daloğlu

Amerikan Başkanı Donald J. Trump, ikinci başkanlık döneminin ilk altı ayını geride bıraktı. Üçüncü bir dönem için şansını zorlayıp zorlamayacağı belirsiz; ancak Kasım 2026 ara seçimlerinde Kongre'nin her iki kanadında da Cumhuriyetçi partinin çoğunluğunu korumayı hedeflediği aşikâr. Aksi takdirde, ilk döneminde olduğu gibi yeni bir azil süreciyle karşı karşıya kalabileceğini biliyor. Bunun önüne geçebilmek için seçmenine verdiği sözleri tutmaya çalışırken, kimsenin aklına gelmeyecek çıkışlar yaparak da bir nevi şahsına münhasır bir başkan olduğunu tekrar tekrar kanıtıyor.

Trump'ın iç politikaya yönelik birkaç temel vaadi vardı: "Önce Amerika" diyebilmek için Amerika'yı "ekonomik sömürüden" kurtaracak tarifeler, Washington'da halkın çıkarları üzerine kendi çıkarlarını konumlandıran "elit düzeni" dağıtmak, göçmen akınını durdurmak ve "aşırı solun" cinsel yönelimler konusunda ileri gittiği kanaatiyle bunun önünü almak.

Önce Amerika: Önce Ekonomi

Trump, yaklaşık 37 trilyon dolara ulaşan federal bütçe açığını çevirmeye ve enflasyonu kontrol altında tutmaya çalışırken, alışılmadık adımlar atıyor. İlk olarak, dünyanın en zengin iş insanı, Tesla, SpaceX ve X'in sahibi Elon Musk ile yürüttüğü "Verimlilik Bakanlığı" projesi dikkatleri çekti. Bu yaklaşımla, federal hükümette 'atıl' görülen memurların işten çıkartılması hedeflendi. Hatta ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı (USAID) da bu kapsamda kapatıldı. Ancak kamuoyunun tepkisi ve Musk'ın bu süreçte Trump'ın bütçe politikalarına itirazı ve elektrikli araçlara uygulanan devlet teşvikinin sonlandırılma kararı, ikilinin arasını bozdu.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Trump'ın "Komşuyu Fakirleştirme"ye Dayalı Ticaret Politikası Anlayışı ve Sonuçları: 7 Ağustos Sonrası Bizi Neler Bekliyor?

Değerlendirme Notu / M. Sait Akman

ABD Başkanı Trump'ın iktidara geldiği andan itibaren ticaret politikası alanında aldığı kararlar ciddi bir tartışmayı da beraberinde getirmiştir. İzlemekte olduğu ticaret stratejisinin fikri altyapısı ilk Başkanlık dönemine dayanmaktadır. Bu yazıda, 7 Ağustos'ta uygulanmaya başlanacak tarifelere giden yolda Trump'ın ticaret politikasını şekillendiren temel saikler kısaca değerlendirilerek uygulamanın dayandırıldığı yasal zemin, ticaret ortaklarına karşı tutum ve çok taraflı sisteme etkiler genel hatlarıyla ele alınmaktadır. Daha önce bahsi geçen Özgürleşme Günü tarifelerinin devamı niteliğinde olan ve 7 Ağustos'ta başlatılan tarifeler de bu stratejinin bir parçasıdır.

Nedenleri ve dayanakları ne olursa olsun uygulanan stratejinin serbest ticaretin kazan-kazan anlayışından ayrışarak ticaret ortaklarının taviz vermesine ve maliyete katlanmasına dayalı bir anlayışla şekillenmekte olduğu dikkate alınmalıdır. Bu strateji çok taraflı ticaret sisteminin aşınmasına hatta bazı görüşlere göre yaşamsal bir tehdit ile karşılaşmasına yol açacaktır.

Trump'ın yeni dönem ticaret politikasının temelleri

Trump'ın ticaret politikası yaklaşımı çerçevesinde alınan kararların altında yatan dinamikleri anlamak için Trump Yönetiminin ticaret politikasının dayandığı üç temel noktaya bakmakta fayda var.

İlk olarak, Trump'ın "Amerika'yı Yeniden Büyük Yap" (Make America Great Again - MAGA) sloganı doğrultusunda, ABD ekonomisinin bozulmuş makroekonomik dengelerini yeniden inşa etme hedefi dikkat çekiyor. Bu hedef, ABD'nin küresel sistemdeki liderliğini yeniden tesis etme çabasının bir parçası olarak görülebilir

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Hizb-ut Tahrir Türkiye için risk unsuru

TEPAV, Hizb-ut Tahrir'in tarihini, ideolojisini ve Türkiye'deki faaliyetlerini mercek altına aldı. Raporda örgütün hilafet hedefi, toplumsal mobilizasyon stratejileri ve Türkiye'nin iç güvenliğine yönelik riskler vurgulandı.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) Ortadoğu ve Orta Asya Araştırmaları Enstitüsü (OAS) Direktörü Prof. Dr. Hilmi Demir ve TEPAV Araştırmacısı Emre Gürbüz tarafından hazırlanan "Hizb-ut Tahrir: Tarihi, İdeolojisi ve Türkiye'deki Faaliyetleri" başlıklı rapor yayımlandı. Çalışma, örgütün ideolojik temellerini, örgütlenme modelini ve özellikle Türkiye'deki etkinliğini kapsamlı bir şekilde ele alıyor.

1952'de Ürdün'de kurulan Hizb-ut Tahrir'in bugün kırktan fazla ülkede faaliyet gösterdiğine dikkat çekilen raporda, örgütün nihai hedefinin "İkinci Raşidî Hilafet Devleti"ni kurmak olduğu vurgulandı. Raporda, örgütün ideolojisini "el-hâkimiyetu lillâh" (hâkimiyet yalnızca Allah'ındır) ilkesine dayandığı, demokrasiyi ve modern devlet anlayışını reddettiği, milliyetçilik, kapitalizm ve komünizmi ise tehdit olarak gördüğü belirtildi.

Çalışmada, örgütün stratejisinin üç aşamada ilerlediği aktarıldı: ideolojik kadro yetiştirme, toplumla bütünleşme ve hilafetin kurulması. Resmî söyleminde şiddeti reddetmesine rağmen, Suriye iç savaşında silahlı unsurlara başvurduğu ve Arapça yayınlarında silahlı mücadeleyi meşrulaştıran bir dil kullandığı tespit edildi.

Raporda Türkiye'ye ilişkin bulgular da öne çıkıyor. Örgütün "Köklü Değişim Medya" adı altında faaliyet yürüttüğü ve Gazze ile Suriye meseleleri üzerinden Cumhurbaşkanı, hükümet ve anayasal düzeni hedef alan söylemler geliştirdiği kaydedildi. Ayrıca, üstü kapalı nefret söylemleri ve toplumsal mobilizasyon çağrılarıyla farklı dini grupları sokaklara çekmeyi başardığı ifade edildi.

Raporun yazarları, Hizb-ut Tahrir'in Türkiye'nin iç güvenliği ve bölgesel istikrara yönelik mevcut ve potansiyel etkilerinin ciddiyetle değerlendirilmesi gerektiğini vurguladı.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Trump'ın pragmatizmi, Avrupa'nın kaygıları: Ukrayna savaşında diplomasi trafiği

Değerlendirme Notu / Tülin Daloğlu

Abartılı iddialarla, süslü konuşma tarzıyla bilinen ABD Başkanı Donald J. Trump, göreve geldikten sonraki ilk 24 saat içinde Ukrayna Savaşı'nı sona erdireceğini vaat etmişti. Ancak kısa sürede bunun düşündüğünden çok daha karmaşık olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Sorumluluğu selefi Joe Biden'a yüklemeye çalıştıkça NATO ve AB müttefikleriyle savaşın nedenleri ve nasıl sonlandırılacağı konusundaki görüş ayrılıkları daha görünür hale geldi. Batı cephesinde yaşanan bu çatlak, Trump'a yönelik kuşkuları artırırken o, ısrarla savaşı bitirme kararlılığını dile getirmeye devam etti. Hatta Ukrayna'daki çatışmaların ABD'nin ulusal güvenliği açısından stratejik bir önem taşımadığını ima etmekten de geri durmadı.

Trump, başkanlık makamının sağladığı yetkiyle, savaşın taraflarıyla doğrudan görüşerek krizi masada çözebileceğine inanıyor. Bu kapsamda 15 Ağustos'ta Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'i Alaska'daki bir Amerikan üssünde ağırladı. Ardından 18 Ağustos'ta Beyaz Saray'da Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelensky, AB liderleri ve NATO Genel Sekreteri ile bir araya geldi. Görüşmelerin sonunda, Trump'ın Putin'in savaşın gidişatına ve müzakere sürecine dair pozisyonuna daha yakın durduğu izlenimi belirdi. Dahası, Putin ve Zelensky'yi iki hafta içinde üçlü bir zirvede buluşturacağını açıklaması, Washington'un Ukrayna savaşına dair yaklaşımının ne kadar pragmatik ve yüzeysel olabileceğini teyit etti.

Bu tablo, savaşın sona erme ihtimalini ilk kez ciddi şekilde gündeme taşırken Avrupa ile Putin arasındaki temel görüş ayrılıklarının hâlâ derin olduğunu gösterdi. Çünkü mesele yalnızca Ukrayna değil; Avrupa'nın güvenliği ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra inşa edilen kural bazlı uluslararası düzenin bizzat kendisi.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Su kesintilerinden su krizine: Türkiye'nin su güvenliği açmazı

Değerlendirme Notu / Sercan Sevgili

2025 yılının yaz aylarında farklı şehirlerde art arda yaşanan su kesintileri, yüzeyde bakım-onarım ya da lokal arıza gibi görünse de Türkiye'nin su döngüsü, enerji-su altyapısı ve iklim değişikliği karşısındaki uyum kapasitesi için gerçek bir stres testi niteliği taşıyor. Şehirlerde hızla artan talep ile suyun fiziksel mevcudiyeti arasındaki uyumsuzluk, özellikle kurak dönemlerde şebeke ve depolama sistemleri üzerinde belirgin bir basınç yaratıyor. Arz tarafında daha uzun ve sık kuraklık periyotları, mevsimsel yağış düzensizlikleri ve baraj rezervuar seviyelerindeki oynaklık öne çıkıyor. Bu dalgalanmalar, kurak günlerde içme suyu temini ile enerji üretimi arasında zorunlu önceliklendirme kararlarını gündeme getiriyor. Talep tarafında ise yaz aylarında yoğunlaşan turizm ve göç hareketleri, su-yoğun tarımsal sulama ve hızla kentleşen bölgelerin artan tüketimi, sistemin esnekliğini sınıyor. Buna kayıt dışı kuyular, sisteme entegre edilmemiş kullanıcılar ve yüksek kayıp-kaçak oranları da eklenince hem ölçüm hem de planlama tarafında belirsizlik büyüyor. Türkiye, mutlak tatlı su çekiminde 2021 yılında dünyada 13. sırada (Dünya su çekiminin %1,5'ini oluşturmaktadır) yer alırken yenilenebilir kaynak tabanına oranla çekim yoğunluğu ve verimlilik göstergeleri kırılganlığı artırıyor. Bu tablo, su kesintilerinin geçici bir bakım takvimi meselesi olmaktan ziyade; iklim uyumu, yönetim, veri yönetimi ve altyapı yatırımı başlıklarında biriken yapısal açıkların semptomu olduğunu gösteriyor.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Trump Ağırlığını Koydu: Azerbaycan ve Ermenistan Barış Antlaşmasına ivme verdi

Değerlendirme Notu / Tülin Daloğlu

ABD Başkanı Donald J. Trump'ın ev sahipliğinde 8 Ağustos 2025'te Beyaz Saray'da Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ve Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, bugüne kadar yürütülen barış görüşmelerinde üzerinde mutabakata varılan noktaların geri döndürülemeyeceğini vurgulayan bir anlaşmaya paraf attılar. Bu adım, nihai barışın imzalandığı anlamına gelmiyor. Ancak taraflar arasındaki sürecin ilerlemesi için güçlü bir devletin varlığını hissettirmesi gerekiyordu. Bu bağlamda Washington, büyük güç olmanın gerektirdiği sorumluluğu üstlenerek, taraflar arası barış görüşmelerini sonuçlandıracak bir katalizör işlevi gördü. Kararlılığını perçinlemek amacıyla da Trump yönetimi, her iki ülke ile de ayrı ayrı stratejik ortaklık anlaşmalarını imzalayarak süreci güvence altına almaya çalıştı.

Trump, imza töreninde bu anı “tarihi” olarak nitelendirerek, “Uzun zaman aldı ama şimdi buradayız... 35 yıl savaştılar, artık arkadaşlar ve uzun süre de arkadaş olarak kalacaklar” dedi. Tarafların “**savaşımayı sonsuza kadar bırakma**”, seyahat, ticaret ve diplomatik ilişkileri yeniden başlatma taahhüdünde bulunduğunu aktardı.

Aliyev, “Savaşlar, işgal ve kan dökülmesiyle uğraşarak çok yıl kaybettik” derken, Paşinyan da bu anı “ilişkilerimizde önemli bir dönüm noktası” diye tanımladı. Her ikisi de Trump'ı, Nobel barış ödülüne aday göstereceğini söyledi.

[Yazının devamı için buraya tıklayın.](#)

Temmuz ayında gıda enflasyonu %0,73: Son iki aydır gıda enflasyonu yüzde 1'in altında

TEPAV Gıda Fiyat Endeksi verilerine göre, temmuz ayında gıda enflasyonu %0,73 oranında arttı. Yıllık artış %27,1 olurken yılbaşından itibaren artış da %16,6 oldu.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), Temmuz 2025 dönemine ilişkin Gıda Fiyat Endeksi (TEGE) verilerini açıkladı. Buna göre, 1-31 Temmuz tarihleri arasında aylık gıda enflasyonu %0,73 olarak gerçekleşti.

Veriler, taze meyve ve sebze kategorisinde en fazla fiyat düşüşünün karpuz, patates ve şeftalide yaşandığını ortaya koydu. Buna karşılık çarliston biber, limon ve domates fiyatlarında dikkat çekici artışlar gözlemlendi. Taze ürünler dışındaki gruplarda ise kakao, sirke ve pastada fiyatlar artarken sakatat, hazır et yemekleri ve tavuk eti fiyatlarında düşüş tespit edildi.

Aynı döneme ilişkin TÜRK-İŞ tarafından hesaplanan mutfak enflasyonu %1,14, İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) İstanbul Tüketici Fiyat Endeksi (İTÜFE) ise %1,03 olarak belirlendi.

Yıllık bazda değerlendirildiğinde, Temmuz 2025 itibarıyla gıda fiyatlarındaki artış TEGE'ye göre %27,1 olarak hesaplandı. Aynı dönemde TÜRK-İŞ mutfak enflasyonu %37,3, İTÜFE ise %33,7 olarak kaydedildi.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Mayıs 2025'te sigortalı çalışan sayısı 25,5 milyonu geçti

Sigortalı çalışan sayısı yıllık bazda yüzde 0,9 artışla 25 milyon 588 bin 839'a yükseldi. En fazla istihdam kaybı bina ve çevre düzenleme faaliyetlerinde, en fazla artış ise perakende ticarete görüldü. Hatay, istihdam artışında ilk sırada yer aldı.

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) tarafından yayımlanan Mayıs 2025 verilerine göre, Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) ödenen çalışanlar dahil toplam sigortalı çalışan sayısı yıllık bazda yüzde 0,9 artarak 25 milyon 588 bin 839 oldu. SGDP ödenenlerin sayısı da yüzde 6,4 artışla 2 milyon 159 bin 253'e yükselirken, toplam istihdam içindeki payı yüzde 8,4'e ulaştı.

Mayıs ayında 88 alt sektörün 41'inde sigortalı ücretli çalışan sayısında düşüş yaşandı. En fazla istihdam kaybı 94 bin 324 kişiyle bina ve çevre düzenleme faaliyetlerinde görülürken sektördeki daralma oranı yüzde 14,4 olarak kaydedildi. Giyim eşyaları imalatında 70 bin 938, tekstil ürünleri imalatında ise 31 bin 445 kişilik istihdam kaybı yaşandı.

Öte yandan, alt sektörler içinde en fazla istihdam artışı 156 bin 677 kişilik artışla perakende ticarete gerçekleşti. Bina inşaatı 85 bin 873, yiyecek-içecek hizmetleri 75 bin 402 ve toptan ticaret 50 bin 714 kişilik artışla öne çıkan diğer sektörler oldu.

En fazla istihdam artışı Hatay'da

Yaklaşık 19 milyon sigortalı ücretli çalışanın yarısının istihdam edildiği 5 büyük il sırasıyla İstanbul (yüzde 26,7), Ankara (yüzde 7,8), İzmir (yüzde 6,1), Antalya (yüzde 4,7) ve Bursa (yüzde 4,5) oldu.

Mayıs 2025'te çalışan sayısında en fazla artış 93 bin 855 kişi ile Hatay'da yaşandı. Hatay'ı 44 bin 554 kişi ile Ankara, 37 bin 1 kişi ile Malatya ve 30 bin 628 kişi ile Kahramanmaraş izledi. Oransal olarak en yüksek istihdam artışı Hatay'da yüzde 45,6, Malatya'da yüzde 29,5 ve Kahramanmaraş'ta yüzde 16,7 olarak gerçekleşti. Çalışan sayısında en fazla düşüş ise 18 bin 921 kişi ile Bursa'da görüldü.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Perakende Güven Endeksi temmuzda yükseliş kaydetti

TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE), Temmuz 2025'te bir önceki aya göre 6,1 puan, geçen yılın aynı ayına göre ise 4,5 puan artarak -4,6 puana çıktı. Güveni artıran en önemli etkenler, son üç aya ilişkin daha olumlu değerlendirmeler ve önümüzdeki döneme yönelik satış beklentilerindeki artış oldu.

TEPAV Perakende Güven Endeksi'nin (TEPE) 187. sayısı yayımlandı. Buna göre, TEPE, Temmuz 2025'te geçen yılın aynı dönemine göre 4,5 puan, bir önceki aya göre ise 6,1 puan artarak -4,6 puan seviyesine yükseldi. Endekste ki toparlanmada, geçtiğimiz üç aya ilişkin olumlu değerlendirmeler ve önümüzdeki döneme yönelik artan beklentiler etkili oldu.

TEPE anketine katılan perakendecilerden, son üç ayda işlerin kötüleştiğini belirtenlerin oranı hazirandaki yüzde 42,5 seviyesinden temmuzda yüzde 32,4'e gerilerken önümüzdeki üç ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 4,2'den yüzde 10,1'e çıktı. Ayrıca, satış fiyatında artış bekleyenlerin oranı da yüzde 63,2'den yüzde 64'e yükseldi.

Satış beklentileri güçlendi

Önümüzdeki üç aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri temmuzda 5,4 puan olarak ölçüldü. Bu sonuç, aylık bazda 11,8 puanlık, yıllık bazda ise 7,2 puanlık artışa işaret etti. Katılımcıların yüzde 84,4'ü işlerinde bir değişiklik beklemezken, yüzde 10,1'i iyileşme, yüzde 5,5'i ise kötüleşme öngördü.

İşlerin durumu geçen yıl ve aya kıyasla daha olumlu

"İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu" göstergesi, Temmuz 2025'te -12,1 puan oldu. Bu değer, Haziran 2025'e göre 17,0 puan, Temmuz 2024'e göre ise 18,4 puan artışa karşılık geldi. Katılımcıların yüzde 13,6'sı işlerinde artış olduğunu, yüzde 25,7'si ise düşüş yaşandığını bildirdi.

[Bültenin devamı için buraya tıklayın.](#)

Yüksek faize rağmen ithalat neden artıyor?

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

AB-ABD ticaret anlaşmasının Türkiye'ye etkileri

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

Merkez Bankası'ndan daha gerçekçi (ve kötümser) haberler

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

Yeni gümrük vergileriyle Trump ne istiyor?

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

Kredi kanalları açılacak mı?

Burcu Aydın

[Buraya Tıklayın](#)

PPK'da 'söz dinleyecek' çoğunluğu sağlamanın dayanılmaz cazibesi

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

KKM'den kurtulduk; sırada?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Şirketlerin şikayetleri ne kadar haklı?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

TCMB'nin son kararının çok olumlu olduğu neden anlaşamıyor?

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Kendim(iz) için bir şey istiyorsam(k)...

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Maşallah: Son 55 yılın 41'inde rekor kırmışız

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Anlamsız işlere soyununca yüzde 2,1'e sevinmek

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

2001-2006: Enflasyon düşerken büyümeyi artırmak

Fatih Özatay

[Buraya Tıklayın](#)

Paranın elektrifikasyonu nereden çıktı?

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Üniversite sayımız son yirmi beş yılda 73'ten 205'e çıktı

Güven Sak

[Buraya Tıklayın](#)

Gizemli borçlu kim?

M. Coşkun Cangöz

[Buraya Tıklayın](#)

TEPAV, Ankara'da faaliyet gösteren kar amacı gütmeyen bir düşünce kuruluşudur.